

**A. C. Luplau som Modelmester ved den kgl.
Porcelainsfabrik.
Af Ad. Clément.**

I en lille Artikel i Tidsskrift for Kunstindustri 1893. S. 208 efterlyste jeg positive Angivelser om L u p l a u s Arbejder, da en Paastand om, at han havde modelleret Enkedronning Juliane Marie, som Hr. Karl Madsen havde fremsat i samme Tidsskrift S. 51 var urigtig, idet jeg i Fabrikkens Udgiftsbøger havde fundet at Prof. C. F. S t a n l e y havde modtaget Betaling for Udførelsen af Enkedronningens Buste¹⁾. Jeg er langt senere bleven opmærksom paa, at Prof. C. Nyrop i 1901 i Personalhistorisk Tidsskrifts 4. R. IV. Bd. S. 216 har offentliggjort et Aktstykke, der efter hans Udtryk »formentlig« er en saadan Angivelse. Aktstykket omfatter 39 Poster, »die der Modelmester Luplau selbst gemacht hat«. Nu er her igen Spørgsmaalet, hvad menes der med, at Modelmesteren selv har udført disse 39 Ting? Juliane Marie Busten var forsaavidt udført af Luplau i Porcelain og var endog signeret af ham, men Modellen, det oprindelige kunstneriske Grundlag, var Stanleys Arbejde. Modelmesteren har maaske selv støbt en Arbejdsform i Gibs over Stanleys Model og i denne, som »Figurmager« eller »Pousserer«, hvilke Benævnelser anvendtes paa Fabrikken, formet Porcelainsmassen til Busten paa Rosenborg og senere eftergaaet Sammenføjninger, bortpudset Fuger o. s. v. Nu vil Skæbnen, at i den af C. Nyrop fremdragne Fortegnelse er Nr 34 netop: Ein Büste in Lebensgröße: die verwittwete Königin og til Overflod Nr. 35. Eine do. dieselbe. Luplau har altsaa i samme Form lavet 2 Buster af Juliane Marie. Fortegnelsen, der med en Undtagelse, ellers intet oplyser, beviser da formentlig kun at Modelmesteren har arbejdet som Figurmager, ikke som selvstændig skabende Kunstner, idet alle Numrene 1 til 5 og 27 til 39 da maa opfattes i Analogi med Nr. 34 og Nr. 35, hvorom man forud vidste dette, ifølge det ovenfor meddelte.

Den nævnte Undtagelse er: »6—26. Ein und zwanzig Normänner nach Vorschrift und ertheilter Zeichnung«. Til disse norske Figurer²⁾, Kopier af de i Nordmandsdalen i Fredensborg opstil-

¹⁾ Se ogsaa Weilbach-Kunstnerlexikon II. Bd. 1897, S. 408.

²⁾ Tegninger er formodentlig af I. G. Grund, der udførte Figureerne i Fredensborg af gotlandsk Sandsten efter smaa Elfenbensfigurer, skaarne af Postfører Jørgen Garnaaas i Bergen. Se E. Lexows Artikel i Bergens Museums Aarbok 1915—16. I 1773, da Grund udgav sin »Afbildning«, var der 57 Styk opstillede, senere tilkom endnu 4 norske og 9 færøiske. Et Exemplar af Grund's »Afbildning af Nordmands-Dalen« med A. Heckels Kobbere fandtes i Fabrikkens Arkiv.

lede, har Luplau altsaa »efter Forskrift og meddelt Tegning« lavet Modellerne i den stærkt formindskede Gengivelse Porcelainsfabrikken ejer. Naar det da erindres, at Grunden til, at denne Fortegnelse er forfattet, er den, at Administrator F. H. Müller havde udtalt og skrevet, at »Luplau bestilte lidet eller intet«, saa vejer det jo ikke meget, at »Modelmestren« havde arbejdet som almindelig Figurmager, og kun i et enkelt Tilfælde, de 21 smaa Figurer, efter modtagne Tegninger som Modelleur.

»Modelmesteren« har vel nærmest haft Opsyn med Gibsere, Figurmager- og Modelleur-Lærlinge, ligesom vi ved at »Tegnemester« f. Ex.: Clio havde Tilsyn med Malerlærlingene.

Stadig staa saa Administrator F. H. Müllers Ord til troende: »Luplaus Figurer ere saa klodsede, at Folk ikke vil have dem«.

Ere da slet ingen af disse Figurer blevne solgte dengang, maa de vel senere være komne ud ved Porcelainsfabrikkens Auktioner og kunne opspores. Forme til adskillige gamle Figurer fandtes i al Fald tidligere paa Fabrikken og herom kan oplyses, at da Fabrikken i 1884 flyttede fra Købmagergade til Frederiksberg fik jeg, der dengang var teknisk Assistent ved Fabrikken, af Administrator Holm Ordre til at ordne Fraflytning af Gibsformene, hvorved Fabrikkens vidtstrakte Lofter vare fyldte. Da det meste var kørt bort, opdagede jeg, at der endnu ude ved Tagskægget laa nogle Bunker dækkede af mange Aars Sod og Røg fra Ovnene. Disse bleve fremdragne og viste sig at være Forme til Figurgrupper, som kun delvis vare komplette. Formene blev ordnede efter de Bogstaver, hvormed de vare mærkede, og da Fundene vare meldte til Adm. Holm, lod denne dem bringe til Figurstuerne, for at tage Aftryk af dem, og disse bleve samlede til Grupper og brændte, saa Figurerne fremstod i Porcelain. Derved kom adskillige smukke hidtil ukendte Modeller fra den ældste Periode for Dagens Lys. Derimellem fandtes dog ogsaa et Par Grupper, hvorpaa Adm. Müllers dengang mig ubekendte Ord »klodsede« passede, disse bleve ikke brændte, men Formene flyttedes naturligtvis, som alt hvad der overhovedet fandtes, omhyggeligt med til den ny Fabrik.

Hvorledes det var gaaet til, at saadanne værdifulde Forme, der vare Originalforme tagne over Voks- eller Ler-Modeller, fandtes saaledes udskudte, gav Fabrikkens levende Tradition mig Oplysning om. Den ældste Modelleur P. Larsen erindrede, at Professor G. F. Hetsch, der i en Aarrække var Fabrikkens kunstneriske Leder, havde givet Ordre til Kassation af Rococotidens Modeller. Heldigtvis var denne Ordre af Nemhedsgrunde udført saa skødesløst.
